

Naročnina mesečno
25 Din, za inozem-
stvo 40 Din — ne-
deljska izdaja ce-
loletno 96 Din, za
inozemstvo 120 Din

Uredništvo je v
Kopitarjevi ul. 6/III

Telefoni uredništva: dnevna služba 2959 — nočna 2996, 2994 in 2950

Izhaja vsak dan zjutraj, razen ponedeljka in dneva po prazniku

Ček. račun: Ljub-
ljana št. 10.650 in
10.349 za inzerate;
Sarajevo št. 7563,
Zagreb št. 39.011,
Praga-Dunaj 24.797

Uprava: Kopitar-
jeva 6, telefon 2999

SLOVENE

ČSR in Poljska

Kolikokrat že so resni politiki iskreno obžalovali, da so odnosi med češkoslovaško in poljsko republiko tako hladni, tako korektni in da vsa dolga leta po sklepu miru niso mogla odstraniti morebitnih dejanskih a še več sentimentalnih zaprak in zapredic, ki so jih prva vojna leta nagomilila med obema slovanskima sosedama. Deset let že zija ta vrzel na evropskem severu in to med državami, katero je soustvarjal veliki panslavist Kramář, in med državami, katere prvi predsednik je bil istotako navdušeni panslavist Paderewski. Deset let se je del evropske diplomacije trudil, da bi ti dve državi spojil v eno enakomerno in v istem pravcu se razvijajočo idejno slovansko ediničo in 10 let je druga evropska diplomacija bila na delu, in sicer uspešno na delu, da vsako zblizanje prepreči, da onemogoči, da bi se jarek med njima zasul tako, da bi preko globoko zagrebenih in že davno pozabljenih nesoglasij dve bratstvi slovanski državi, rojeni v istem krvavem svetovnem meletju, pristopili k složenemu skupnemu delu in k složni obrambi svojih velikih narodnih kulturnih zakladnic.

Šele 1925, torej 6 let po versajskem miru, se je posrečilo pripraviti obe državi, da sta podpisali prvo trgovinsko pogodbo. Vsa prejšnja leta so prešla v medsebojni mržnji radi nekaterih tovarniških dimnikov in rudokopnih rovov, ki so pripadli Čehoslovaki, a po katerih je zaželela tudi Poljska. Tri leta po podpisu trgovinske pogodbe je že izbruhnil nov nevaren spor, ko je Čehoslovaška grozila, da bo zaprla mejo za poljsko živino. L. 1930 je poljski uvoz popolnoma padel radi ukinitve češko-madžarske trgovinske pogodbe, kar je avtomatično vpostavilo za poljsko živino neznosno visoke carinske dajatve. Februarja 1931 so se vršila ponovna pogajanja v Pragi v razburjenem ozračju medsebojnega nezaupanja in takrat se je zdelo, kakor da je poljski sejm trgovinske pogodbe z Nemčijo zaradi tega tako hitro sprejel in ratificiral, da bi imela Poljska več svobode na nemški strani in zato je tudi mnogo večjo možnost pristika na prasko vlado.

Marca 1931 je nato bila objavljena začudenemu svetu pogodba med Avstrijo in Nemčijo, v kateri se je napovedovala ogromna germanska carinska zveza, ki bi bila Čehoslovaško domala zalila. Šele ta nevarnost je odprla oči prejšnjim voditeljem znanje politike radi pogošenih poti, po katerih se je razvijala njihova dosedanja zunanepolitična ideologija. Že aprila 1931 beremo v številnih češkoslovaških listih očitno poluarodno inspirirana namigavanja, da bi bilo potrebno misliti na carinsko zvezo med Čehoslovaki in med Poljsko nekako kot odgovor za velegermanske cilje. Čehoslovaška zamisel je našla tople odmeve na Poljskem in celo prejšnji srditi nasprotniki vsakega sporazuma med obema državama so ne samo odpravili to zamisel, ampak jo, kot rečemo »ilustrirani krasovski kurjer«, tudi naravnost zahtevali, da morata obe vladi v interesu obstoja obeh držav in v imenu slovanskega odpora proti nasilnemu germanstvu pristopiti k resnemu izdelavanju skupne politične in gospodarske fronte. Potem je z avstro-nemškimi carinskimi načrtom umrlo tudi navdušenje za češkoslovaško-poljsko zblizanje.

Šele zadnji dogodki, ki pretresajo Evropo in ki imajo zopet svoj izvor v neveljavi nemškega nacionalizma, so, tako se vsaj zdi, očevoji spomin na davno oporoko starega slovanskega kralja Svatoptuka in zopet ustvarili tako na češkoslovaški kakor na poljski strani razpoloženje za ponoven pretres možnosti sodelovanja obeh mladih slovanskih republik, ki približno na enaki dolžini mejita na od Hitlerjanstva razburkano Nemčijo. Zopet se je obeh držav — prav za prav bi Poljske ne bilo treba šteti tu sem — polastila bojazen, da ne bi prekipevajoči germanizem preplaval njihovih mejnikov in se na račun svobodnih slovanskih držav ne maščeval za poraz v svetovni vojni.

Tokrat je prvi korak napravila Poljska. Ko je v pogodbi s Sovjeti, oktobra 1932, dobila svobodne roke na vzhodu, se je lotila dela, da si zavaruje še zapadno mejo. V zvezi s tem so bili tudi storjeni koraki v Pragi, ki so dovedli do zanimivih posledic. Sledili so obiski češkoslovaških politikov v Varšavi in poljskih državnikov v Pragi. Juristi obeh držav so se sestajali na skupnih kongresih in slavili medsebojno prijateljstvo. Bivši in aktivni ministri so poveljevali sorodnost krvi, kulture in življenjskih interesov, častikarji so trumoma posekali sosedno državo in se bratili na skupnih sestankih. Češka industrija in trgovina se je nazkrat pojavila v mnogo povečani meri v velikem paviljonu stalnega veleseja v Poznaniu in poljski trg je poslal svoje proizvode na velesej v Pragi. Naposled so se z bliskovito naglico končala trgovinska pogajanja, potovanje ministra Mataušeka v Warszavo, slovesen podpis, odlikovanje z najvišjim redom. Med tem pa se je obojestranski tisk polastil ideje sorodnosti in skupnosti narodnih idealov ter pred široko javnostjo simpatično razpravljal o veselju preokretu v poljsko-češkoslovaških odnosih.

Pokret je nekoliko zastal za dobo, ko je vladal v Nemčiji general Schleicher, ki se je zdel dr. Benešu manj nevaren, toda sedaj, ko prihaja na dan, da se je s Papenom in Schleicherjem hotel samo maskirati Hitlerjev prihod do vrhovne oblasti v Nemčiji, je vprašanje postalo zopet akutno in bo hitreje, mnogo hitreje dozorevalo do neobhodno potrebnega sporazuma. To leži že v naravi sami političnih dogodkov, ki se pripravljajo v tem predelu Evrope. Zato ni čuda, da se je bivši šef šer. generalnega štaba in sedanjí fašistični general Gajda dvignil v razgovoru, ki ga je dovolil velikemu kraljevskemu listu in katerega je poljski tisk brez izjeme ponatisnil, do zahteva, da mora priti med

Razkosavanje starodavne kitajske države se je začelo

Na džeholski meji grmijo - topovi -

Cankajšek, predsednik kitajske republike

Pariz, 7. jan.

Tukajšnji diplomati so zelo vznemirjeni, ker je dospela vest, da je generalni guverner province Čili, maršal Cansuljan, po odredbi predsednika vsekitajske vlade v Nankingu Cankajška začel evakuirati Peking. To dejstvo je tem bolj tragično, ker obenem znani odsek devetnajstotice napoveduje skrajno energičen sklep v zadevi japonsko-kitajskega spora. Odobor bo namreč kljub ugovoru japonskega delegata Macuoka predlagal plenumu ZN, da se naj, ako se Japonska ne bi pokorila razsodbi ZN v mandžurski zadevi.

proti Japonski akrenejšo represivne odredbe

kakor jih za take slučaje predvideva znani paragraf 15 pakta ZN. Nastane seveda vprašanje, kako si more Japonska sprito tega upati, da nadaljuje svojo vojaško akcijo proti Kitajci? To se ne da — kakor poudarjajo v pariskih diplomatskih krogih — razlagati drugače, kakor da ima Japonska od Anglije zagotovilo, da se sankcije, ako bi jih ZN v resnici sklenila, dejansko ne bodo izvajale. Čeprav angleška vlada najodločneje demantira, da bi kakorkoli podpirala Japonsko, pa so tukaj popolnoma prepričani, da med obema državama obstoja

tajen pakt za slučaj razpada kitajske države

Izve se, da so srednje province Kitaja danes v celoti ali pa deloma v rokah kitajskih komunistov. To so province Hupe, Honan, Hunan in deloma tudi Kiangsi na jugu. Predsednik kitajske republike in generalisimus njene armade Cankajšek ima vezane roke s pacifikacijo teh provinc in s hudimi borbami s komunističnimi četami, vsled česar ne more zadostno podpirati severnega Kitaja v borbi zoper japonsko invazijo.

Zelo nepovoljne so pa razmere tudi na zapadu Kitaja, kjer se na jugu vedno bolj osamjuje od kitajske oblasti Tibet, katerega podpirajo Angleži, na severozapadu takozvana Džungarija in južno od nje velika provinca Hsinking, ki se proglasa za avtonomno in stoji pod vplivom Rusije enako kakor severna mongolska republika Urga. Zdi se, da so Japonci obljubili Angliji

proste roke v Tibetu

In prav tako je zelo verjetno, da stroga ruska nevtiraliteta v kitajsko-japonskem sporu izvira iz tega, ker Japonci ne nameravajo delati Rusiji težave v njeni mongolski interesni sferi. Skoraj za gotovo snatirajo diplomati, da sta si

Rusija in Japonska Mongolijo sploh že razdelili

kar bi dokazovalo posebno dejstvo, da so se nedavno mongolski kani ozemlja Barge, ki meji na zapadno Mandžurijo, izjavili za federacijo s to državo. Zavezojevanje Džehola, ki so ga sedaj Japonci začeli, ima v prvi vrsti namen, da odreže Kitaj od mongolskih provinc in tako omogoči uresničenje japonskih in ruskih načrtov.

Demanti angleške vlade, da nima absolutno nobenih aspiracij na Tibet in da je zategadelj absurdno govoriti o kakšnem angleško-japonskem sporazumu, se demantira sam s tem, da angleška diplomacija v Ženevi za kulisami dela na vsi moč na tem, da bi se proti Japonski ne sklenile nobene sankcije, ali pa, da bi se ne izvajale. Pri tem je angleška diplomacija tako neženirana, da v isti sapi zagovarja

najodločnejšo resolucijo proti Japonski na papir u

Težko si je tudi misliti, da Japonska ne bi imela obljube od te ali one velesile, če pomislimo, da Kitajci izpraznjujejo Peking, kar je očitno dokaz, da Japonci nameravajo napad na to starodavno rezidenco bivših kitajskih cesarjev. Z napadom na Peking bodo Japonci v resnici tudi svojo kampanjo izvedli v najkrajšem času, ker bi s tem bil njihov neposredni objekt Džehol popolnoma od Kitaja odrezan, —

Iz Pekinga odhajajo vlaki z neprecenljivimi zakladi

Evakuacija Pekinga se je torej začela. Najprej je seveda spravil na varno svoje ogromne zaloge zlatih in srebrnih dolarjev general Cansuljan, ki je menda najbogatejši človek na svetu. Izpraznjuje tudi svoj harem in spravlja na varno svoje ogromne dragocenosti. Odredil pa je tudi evakuacijo dragocenosti, ki se nahajajo v pekinskih bibliotekah in muzejih in ki so v resnici neizmerne vrednosti. Dosedaj so pospravili že 3000 velikih zabojer dragocenih manuskriptov in umetnin, katere so odpeljali po železnici neznano kam. Na tisoče kulijev je zaposlenih s tem poslom pod nadzorstvom celih bataljonov vojsva in policije, ker se ljudstvo tej evakuaciji upira. Do sedaj odnešene stvari cenijo na vrednost 20 milijonov zlatih dolarjev.

Hitlerjev nacionalistični plaz

Angleške bojazni

London, 7. februarja. Angleška javnost je reagirala na imenovanje narodnega socialista Hitlerja za kancelerja tako, kakor je bilo pričakovati. Že ko je Hindenburg tako nenadno odsvolil kancelerja Brüninga in postavil na njegovo mesto von Papena, so se oglasili najuglednejši angleški publicisti in napovedali nevarnost, ki grozi iz Berlina ne samo nemški demokraciji, temveč demokraciji sploh in miru v Evropi. Von Papen je bil pri Anglosasih slabo zapisan tudi radi svojega intriguantskega delovanja med vojno v Ameriki.

Anglija spada med tiste države, ki hočejo na vsak način ohraniti mir v Evropi

in po ostalem svetu, da bi se lažje rešila iz sedanje gospodarske stiske. Zato je vselej nasprotna vsaki politični avanturi, ki bi utegnila spraviti svetovni mir v nevarnost. V kolikor se Angleži zavzemajo za revizijo mirovnih pogodb, je treba poudariti, da gre njihova akcija za tem, da bi se pogodbe revizirale sporazumno med prizadetimi državami, torej nikakor ne s silo. Revizijske politike kancelerja Hitlerja pa ne bodo Angleži nikdar odobraval.

Tudi prisotnost magnata Hugenberga v Hitlerjevem kabinetu vznemirja Angleže, ker je Hugenberg znan na Angleskem kot založnik tistega nemškega nacionalističnega tiska, ki

sistematično vodi kampanjo proti Angliji

kot kolonialni državi, ki se je polastila nekdanjih nemških kolonij, v prvi vrsti Vzhodne Afrike. Hugenbergov tisk javno očita Angliji, da je Vzhodno Afriko kratkoma anektirala, čeprav ima od Zveze narodov samo začasnega mandata nad to kolonijo. Kakor je razvidno iz pisanja »Observerja«, je Hugenberg zelo razdražil Angleže s svojim najnovejšim filmom izraza časa svetovne vojne, v katerem se Angleži prikazujejo kot perfidni narod, ki je za časa pomorske vojne nastopal proti viteškemu nemškemu narodu.

To nikakor ni pol

vsiljika sicer nemški prijatelj Garwin v svojem listu, ki naj pospeši revizijo mirovnih pogodb in

sicer pa imajo najbrž namen, da zasedejo tudi provinco Čili, ker japonski nacionalistični listi že zdavnaj pišejo o tem, da naj bi se severna Kitajska proglasila kot

neodvisna država pod žezlom Pu-Jia

Zato se po pravici lahko reče, da se je sedaj začelo razkosanje Kitaja, ako tega ne bo ustavila ZN, na kar pa morajo upati samo ultranaiivni ljudje.

Japonci so že začeli svojo ofenzivo in sicer s treh strani: iz Kajlua, Nincanga in Čaojanga. Ta ofenziva pa še ni naperjena proti Pekingu, ampak proti glavnemu mestu Džehola. Spopadi s Kitajci so se že začeli in v bitko posega tudi letalstvo in artiljerija, ki napravlja ogromne uničenja.

Za japonsko diplomatsko taktiko je značilno, da japonsko zunanje ministrstvo v isti sapi demantira, da bi se bila ofenziva efektivno že začela.

Japonske nihče več ne bo ustavil, ako je ne ustavi Amerika. Iz Washingtona se z močnim naglasom poroča, da se celokupno pacifiško vojno brodogradnja USA vadi v polni bojni opremi s taktično nalogo, da brani zapadno ameriško obal pred napadom sovražnega brodogradja...

razorožitev! Na takšen način se nemška diplomacija pri svojem delu nikakor ne podpira. To niso več niti Bismarckove metode, temveč Viljemove. Kakor niso v preteklosti dosegle te metode svojega cilja, tako ga ne bodo niti danes.

G. Garwin je Nemeem jasno povedal, da Anglija nikakor ne namerava diplomatsko podpirati nemške akcije za priznanje enakopravnosti v oboroževanju in za revizijo mirovnih pogodb, ako ta misli na revanžno politiko po Viljemovem zgledu. »Observer« piše, da bo pravnemu priznanju enakopravnosti fatalno sledila resnična oborožitev Nemčije ter svari berlinsko vlado, naj nikar ne podpira gonje proti Poljski, Franciji in Angliji.

Wickham Steed obsoja

Ni manj jasev v svojih izjavah proti sedanjemu režimu v Nemčiji ni seveda Wickham Steed v listu »Sunday Times«. Gospod Steed komentira Hitlerjevo poslanico na nemški narod in opozarja na nenavadno podobnost v izražanju g. Hitlerja in Benita Mussolinija. Tudi Hitler napoveduje konec liberalne dobe in pri tem misli na konec svobode. Prav tako je govoril Mussolini. »Ogrožena nestrpnost bo stopila na tla izkoreninjene svobode, namesto liberalne dobe. Ta recept je že dobro znan v sovjetski Rusiji in fašistični Italiji. Nisi mislilo boljševiki karkoli o Hitlerjevih napadih proti komunizmu.

dejstvo je, da so italijanski fašisti pozdravili

prihod Hitlerja na vlado, ker so med njimi in narodnimi socialisti tesne zveze in ker je Mussolini Hitlerju ideal. Mussolini je temu svetoval, naj na vsak način stopi v pisanja. Predsednik Hindenburg je mislil, da je bolje, da ima sovražnika v hiši, Hitler je tudi mislil, da je bolje, da je v hiši, to je na vladi. Boju med starim pruskim maršalom in nekdanjim avstrijskim slikarjem je treba pozor ne slediti. Vse odvodi od odgovora na vprašanje, ali je Hitler jetnik Papena in Hugenberga ali sta ta dva njegova jetnika.

Konec pruske samostojnosti

Berlin, 7. febr. tg. Državni kancelar Hitler se je danes zopet vrnil iz Münchena v Berlin.

Pri državnem sodišču v Leipzigu pa je že vložena tožba pruskega kabineta Braun-Severing proti državni vladi. Pričakovati je, da bo prišlo do sodne razprave v treh tednih. Tožba zahteva predvsem, da se včerajšnja zasilna naredba državnega predsednika razveljavi, obenem pa tudi razveljavi sklep glede razpusta pruskega deželnega zbora. V razlogih navaja tožba, da ni niti najmanjšega

dokaza za to, da bi se bila pruska vlada obnašala tako, kakor da ne bi bila izpolnjevala svojih dolžnosti. Razen tega je zasilna naredba v protislovju s razsodbo državnega sodišča, po kateri se pravice samostojne nemške dežele ne smejo prenesti na državo. Na ta način bi bila Prusija s zasilno naredbi spropana samostojnosti. Zastopniki Prusije ne bi mogli zastopati v državnem svetu nobenih tradicij Prusije, temveč samo pooblaščenih državni komisar. To pa je državno sodišče že proglasilo kot nedopustno.

Jeklen odpor Poljske

Varšava, 7. febr. tg. Narodni demokrati so zahtevali včeraj v poljskem sejm, da poljska vlada z ozirom na nemško grožnjo nevarnost in z ozirom na izredno ogroženje poljskega koridorja, takoj ukrene potrebne, da utrditev vsega koridorja. Vse poljsko prebivalstvo v teh krajih zahteva, da se varnostne odredbe kolikor mogoče okrepijo. Poslanec vladne stranke, knez Radziwil, je izjavil pri proračunskem poglavju o zunanji politiki, da je ves poljski narod edin v tem, da

odklanja z vso odločnostjo nemško zahtevo po reviziji mej. Da vznemirjenje na Poljskem radi nemških zahtev raste, dokazuje tudi to, da govori tudi socialistični »Robotnik« o tem, da so Poljska in države male antante ogrožene po nevarnosti fašistične trozveze Avstrija—Nemčija—Madžarska. Razen tega poljski listi živahno komentirajo izpremembe brambnega sistema v Nemčiji, ki jih zahteva Hitler, in grozijo v svojih protestih s roprealizacijami.

Tajinsveno ozadje hirtenberške atere:

Sestanek med papežem in Stalinom

Velesenzačna odkritja o konferenci na otoku Prinkipo na Marmarskem morju

Od svojega dunajskega poročevalca, na katerega smo se obrnili v zadevi pošiljanja orožja iz neke inozemske države preko Avstrije na Madžarsko — o čemer je med drugimi obirno poročal tudi »Slovenski narod« št. 29 od 6. t. m. po dunajskem socialističnem »Aberdu« — smo dobili sledeč telefonski odgovor:

»Na Vaše vprašanje, da-li je res socialdemokratski »Abend« prinesel poročilo, da je v hirtenberški ateri zapleten tudi Vatikan, Vam moram odgovoriti ne samo to, da je »Abend« v resnici to objavil, kar so posneli tudi Vaši listi (naš dopisnik misli »Slovenski narod« — o pomembnosti ampak da njegove izdave v glavnem tudi odgovarjajo dejstvom. To mi ni potrdil samo moj kolega, predčik »Abenda«, gospod dr. Veilchenduht, ampak tudi druge odlične osebe tukajšnjega političnega življenja, predvsem pa moj najboljši vir v mednarodnih zadevah, ki ima tesne zveze s tukajšnjim diplomatskim svetom in ki mi je razkril tudi take stvari, katere so doslej še popolnoma neznane. Ker mi je dovolil, da Vam njegove informacije sporočim, ne da bi ga seveda imenoval, Vas zaskrbljen na kratko seznanim s fakli, ki bodo gotovo zelo zanimali jugoslovansko javnost:

Hirtenberška zadeva, o kateri sem Vam že 4. t. m. telefonično sporočil, da je najdalekosežejšega pomena (glej »Slovenec« št. 30 od 5. februarja), ima nadvse skrivnostno ozadje, katero je po »Abendu« le deloma odkrito, dasi je bistveno pravilno označen eden glavnih faktorjev v tej aferi, to je Vatikan. »Abendu« pa je ostalo popolnoma neznano, da igra veliko vlogo v tej diplomatski veletitri, ki je uprav grandiozno zamišljena, poleg onih evropskih držav in držav, ki jih »Abend« imenuje, tudi

sovjetska Rusija

Stalin, recte Dugašvili, ki ni tako premočrtno fanatičen, kakor se navadno slika, ampak je obdarjen z uprav orientsko prilagodljivostjo, je po katastrofalnem rezultatu prve petletke uvidel, da je borba sovjetov z glavnimi faktorji zapadne politike, Vatikanom, pravzaprav bila

velika taktična pogrška

Nerazpoloženje, ki se s tem ustvarja ne samo v Evropi nego tudi v Ameriki tako v krogih diplomacije kakor v krogih velefinanciranja proti sovjetski Rusiji, se občutno pozna v pomanjkanju kapitalov, kar je pravzaprav glavni vzrok bankrotne petletke, ki se le umetno zakriva. Zaradi tega je komisar za zunanje zadeve Litvinov dobil od Stalina zaupno misljo, da stopi v stik z vatikanskimi krogi, kar je ta storil pred dvema tednoma, ko je poloval iz Moskve v Zenevo na razorožitveno konferenco. Imel je v švicah sestanek z odposlancem Vatikanu, ki je bil o želji Stalina obveščen preko carigradskega katoliškega patriarha. O vsebini teh razgovorov se ni moglo dozdaj ničesar izvedeti, pač pa je med velepolitikami Evrope javna tajnost, da se je na tej konferenci dogovoril

ljajni sestanek med svetim očetom in Stalinom

in sicer na znanem Prinkipo-otoku v Marmarskem morju. Ta sestanek se je tudi vršil nedavno iz se je Stalin pripeljal nanj na romunskem parniku iz Odeve v najstrožjem inkognitu, dočim je papež dospel

na letalu

ki mu je v ta namen bilo dano na razpolago od italijanske vlade. Kakor je dospel Stalin na otok v najstrožjem inkognitu, preoblečen v ruskega kmečkega popa, tako je tudi papež pristal, oblečen kot navaden katoliški duhovnik, potem ko je guverner bosporske ožine bil o tem pod strogo tajnostjo obveščen iz Angore od Kemal-paše samega.

Novice iz Maribora

Zborovanje pekrov

Cena kruha se poviša za 50 par

Maribor, dne 7. febr.

Malo je imela pekrovska organizacija v Mariboru obnih zborov, ki bi se vršili v za pekrovske obrti tako kritičnih in odgovornih časih, kakor so današnji. In zato je tembolj razveseljevo zaradi velike udeležbe članstva, ki je obiskalo današnji občni zbor zadrage, ki se je vršil v Gambirnovi dvorani. S tem so člani na viden način poudarili pomen, ki ga polagajo na skupnost v svoji etanovske organizaciji. Obenem pa so s svojimi predlogi in važnimi sklepi pokazali, da so pripravili svojo organizacijo še spopolniti.

Občni zbor je otvoril in vodil zaslužni dosedanj predstnik zadrage Ivan Horvat, navzoč pa so bili kot zastopniki oblasti in korporacij obrtni referent mestne občine, magistratni svetnik Rodolšek, tajnik Zbornice za TOI dr. Pretnar, predsednik Osrednje zveze obrtniških zadrug Bureš in delegat Mesarske zadrage v Mariboru Smodej. Poročilo o delovanju zadrage v preteklem letu je podal predsednik Horvat. Preteklo leto je bilo za zadrugo vevlačnega pomena ne le radi praznovanja častnega jubileja 25letnice obstoja, temveč posebno še radi tega, ker so zahtevale razmere skrajni napor članstva in vodstva zadrage, da se je na pristojnih mestih doseglo vpoštevanje pravičnih zahtev pekrovske obrti. Mariborska pekrovska zadruga je delala roko v roki z ostalimi pekrovskimi organizacijami, zlasti z ljubljansko, in čestokrat je z iniciativnimi predlogi in koraki dala povoda raznim uspešnim intervencijam in akcijam v korist pekrovske in splošne obrti.

Po predsedniškem poročilu je sledil referat o finančnem stanju zadrage, ki je ugodno in izkazuje ca. 7000 Din prebitka. Daljša debata se je razvila o letni članarini, ki jo je odbor predlagal v višini 200 Din za člana. Podeljskim obrtnikom se je zdela ta vsota prvotno prevelika, po pojasnilih pa, ki so jih podali gg. Koren, Kovarčič, Zunko in Feiertag, pa so uvideli, da je znesek čisto primeren, ter soglasno odobrili članarino.

Pri naslednji točki volitve je predlagal Zunko naslednjo listo: upravni odbor: Feiertag Anton, Zamuda Ivan, Mikec Miha, Čebokli Josip, Ledinsk Josip, Kauker Josip, Horvat Ivan, Koren Jakob, Zunko Josip ter vsakokratni predsednik Delavske pekarne. Namestniki: Černeč Martin, Petek Jernej, Koren Franc, Glas Anton, Nadzorstveni odbori: Kovarčič Alojz, Čelan Hinko, Genzger Ludvik, Namestniki: Majcenovič Miha, Macarol Andrej. Častni odbor: Kovarčič Alojz, Šober Franc,

Razume se, da tudi o vsebini te prevažne konference med poglavarjem katoliške cerkve in vodjo tretje internacionale nihče na svetu ničesar ne sluti, vendar pa je po indiskreciji nekega posredovalca, ruskega emigranta-konvertita in bivšega Kolčakovega generala, proniknilo v diplomatske kabinete veseli, da se je na tem sestanku govorilo o

upostavitvi bivših monarhij

v srednji Evropi. Da se razume ta titarski paradoks, da je namreč, kakor se v diplomatskih krogih Londona in Pariza zadnje dni sliša, vodja boljševske Rusije in svetovne revolucije privolil v restavracijo najnežnejše reakcije, je treba vpoštevati, da so sovjeti s tem zasledujejo le namen revolucioniranja evropskega proletarijata, ki se bo predvidoma taki reakciji pa začetni pavzi najkrvaveje upri in tako uresničil veliki sen Ljensina, dočim Vatikan računa s tem, da se bo ali reakciji posrečilo komunizem ubiti ali pa bo, če se zgodi nasprotno, lažje katoliški cerkvi najti

modus vivendi s sovjetskim režimom v Evropi

na podlagi koncesij, ki jih je papež Stalinu na sestanku na otoku Prinkipo dovolil. Te koncesije bi, kakor se govori, obstojale v tem, da bi Habsburgovi in Hohencolernci uvedli nekaj državnih socializem po ekspropriaciji liberalne buržoazije, nasprotno pa se je Stalin obvezal, da bo toleriral pokatoličanje Rusije na razvalinah pravoslavja, v čemer bi se Stalinove smernice vjemale s smericami, ki jih v pogledu na pravoslavje mislijo zasledovati restavrirani Habsburgi. Kar se tiče Hohencolerncev, pa je projektirana pomoč Rusije v odločilni vojski Nemčije proti Franciji.

Kar se tiče hirtenberške atere, pa me je moj informator zagotovil, da je orožje, s katerim se oskrbuje Madžarska, plačano iz blagajne

kongregacije de propagande fide

ki ima, kakor znano, na razpolago ogromna sredstva. Tudi dohodki letošnjega svetega leta so v to svrhu namenjeni. Sestanek s Stalinom je imel tudi ta namen, da bi se Madžarska, ki ima začetni restavracijski akcijo potom državnega puča, oskrbela tudi s topovi, ker so jo dozdaj oskrbovali samo s puškami in mitraljezi, dočim bo sedaj imela dobavljati kanone sovjetska Rusija na račun

papeževe privatne šatule

Ko sem svojega informatorja vprašal, kako so mogle take tajne stvari pronikniti v toliki meri v diplomatski svet, mi je smehljaje odgovoril: »Deloma po navadni indiskreciji, deloma pa po izdajstvu, kakor je v takih zadevah navada. Denarna akcija te zadeve, naperjena od Vatikanu v prvi vrsti proti neki podovnaski državi, kakor po pravi piše »Abend«, je bila poverjena nekemu hrvaškemu monarhistu po imenu Pumperič, nekdanjem stabsfeldveblu 4. hrvaškega domobranskega polka, in pa nekemu Miši Curaviču iz Čačke, ki je po velik del denarja defraudiral in so ga zato odslovili. Eden se je te veleizdajalske akcije skesal in jo odkril, kolikor je pač vedel o njej, drugi pa je storil isto iz maščevanja. Od njega ima svoje podatke tudi gospod Veilchenduht od »Aberda, kolikor je meni znano.«

Toliko sem mogel izvedeti in Vam po svoji dolžnosti sporočam. Sprejmite, gospod urednik, obenem izraz mojega najodličnejšega spoštovanja, udani ...

Ta vsekakor senzacionalna odkritja objavljamo v dopolnilno poročila o hirtenberški aferi, ki je bilo objavljeno v »Slovenem narodu« št. 29 od 6. t. m. in v zagrebških »Novostih« št. 38 od 7. t. m. (Ponatis dovoljen.)

Delovanje razorožitvene konference

Kdo je napadalec

London, 7. febr. Zjutranji listi poročajo, da se bo angleška delegacija v Zenevi z vsaj silami potrudila, da vsaj nekoliko ublaži končni rezultat razorožitvene konference. Radi tega se bodo pričela nova neuradna pogajanja s predstavniki vevsel, v katerih bodo skušali najti kompromis med raznimi predlogi, ki so bili predloženi konferenci.

»Daily Herald« piše, da bodo takoj ko bo končana debata v glavnem odboru razorožitvene konference o francoskem načrtu, predloženi podrobni načrti, ki so jih izdelali Henderson, dr. Beneš, Politis in drugi. Ti načrti bodo vsebovali

Francoski državni proračun

Za pol milijarde Din več davkov

PARIZ, 7. febr. Z. Vlada načrt o sanaciji finančnega proračuna, ki je bil predložen danes popoldne zbornici, vsebuje prihranke in davčna zvišanja v višini 5 milijard 365 milijonov francoskih frankov. Od tega odpade 2 milijardi 417 milijonov na prihranke, 2 milijardi 668 milijonov na zvišanje davkov, 481 milijonov na izredne dohodke. Od raznih vojaških proračunov naj bi se privarčevalo 948 milijonov francoskih frankov, medtem ko bi se v ostalih resorjih imelo prihraniti preko ene milijarde, na inve-

tudi definicijo: napadalec. Za napadalca naj se smatra: 1. ona država, ki napove vojno. 2. ona država, ki brez vojne napovedi izvrši napad s kopnega, morja ali zraka proti drugi državi. 3. ona država, ki brez dovoljenja druge države na njenem področju izkroca svoje vojaštvo. 4. ona država, ki blokira luke ali obalo druge države. K temu se še pristavlja, da tak postopek ne more opravičiti nobena država s političnimi, strateškimi ali gospodarskimi razlogi.

»Telegraph Union« javlja iz Zeneve, da v ženevskih krogih govorijo, da bo razorožitvena konferenca zopet odgodena.

Iz Narodne skupščine

Belgrad, 7. februarja. Na današnji seji narodne skupščine je bilo sporočeno poslancem, da je senat sprejel vse zakonske osnutke, ki so mu bili dostavljeni razun onega o zobozdravnikih, ki je bil vrnjen na ponovno razpravo pred narodno skupščino. V nadaljnjem poteku se je predložil in utemeljil dr. Kešeljevič svoj zakonski predlog o ločitvi cerkve od države. Narodna skupščina je nato poslušala interpelacije: dr. Angelinoviča na zunanje ministrstvo radi govora predsednika kraljevske italijanske vlade Mussolinija radi incidenta v Trojiru, Milutina Pešića in tovarišev na trgovskega ministra o težki gospodarski krizi, ki bje trgovce in obrtnike, dr. Marka Kožulja na trgovskega ministra o težkem stanju denarnih zavodov v državi, dr. Milana Metlika na predsednika ministrskega sveta radi napada škofovske poslanice na okolstvo, dr. Vošnjaka in tovarišev na predsednika ministrskega sveta in na ministra za gozdove in rudnike o težkem stanju, v katerem se nahajajo državna rudarska podjetja, dr. Ivana Lončareviča na ministrskega predsednika glede napadov na katoliške cerkve s strani »Patriarhijskega glasnika« in »Večnika srpske crkve«. Vse interpelacije so bile dostavljene pristojnim ministrom.

Skupščinski tajnik je sporočil, da sta Aleksander Simončič in Aleksa Obradović podala ostavko na svoja poslanska mesta. Nato je dobil besedo poslanec Milovan Lazarevič, ki je stavil na predsedništvo narodne skupščine vprašanje, zakaj ne pride na dnevni red zakonski predlog o zaščiti kmeti, ki ga je odbor že pred dvema mesecema »dokončal«. Poslanec Lazarevič je odgovoril podpredsednik narodne skupščine, da bo ta predlog stavilo predsedstvo narodne skupščine na dnevni red takoj kakor hitro bo to sklenila narodna skupščina.

Spremembe zakona o agrarni reformi

Belgrad, 7. febr. 1. Kmetijski minister je predložil narodni skupščini predlog o spremembah in dopolnitvah posameznih predpisov zakona o agrarni reformi, iz katerega podajamo nekaj važnejših odstavkov:

§ 6. V § 21 se za besedo »dobrovoljcem« doda: Za one dobrovoljce, ki so že dobili zemljo, a na dan ekspropiacije nimajo dobrovoljskih poldrži v smislu zakona o dobrovoljcih od 31. avgusta 1928 fer o spremembah in dopolnitvah od 18. aprila 1930, ali ki se niso naselili na dodeljeno zemljo, pa so bili dolžni, da to po omenjenem zakonu storijo, se bo zemlja ekspropiirala in v zemljiških knjigah prenesla na ime in last kolonizacijskega fonda kmetijskega ministrstva, a na ime in v last dobrovoljcev, ko dobe v redu potrdila, ozir. ko se na zemljo naselijo. Davke in ostale dajatve za to zemljo plačajo agrarni subjekti, ki so nagrajeni s to zemljo.

§ 7. V § 24 se na koncu odstavka 2 spusti: »in sedem«. Nova alineja odstavka 3 v § 3 zakona od 5. 12. 1931 se razveljavi, dostavljajo pa se novi odstavki, ki se glasijo:

V ostalih okrajih, navedenih v § 3 tega zakona, kakor tudi na področju dravske banovine, lahko kmetijski minister pod pogoji iz drugega odstavka v sporazumu z ministrom za gozdove in rudnike na veleposestvih, razen onih iz odstavka 3, § 11, ekspropiira največ do 25% od onih gozdnih zemljišč, ki na posameznem posestvu presegajo 1000 katastrskih jutrov oziroma 1000 ha v dravski banovini v korist:

a) skupine naseljencev, kjer se nova naselja dobrovoljcev in ostalih kolonistov ne morejo na drug način preskrbeti s pašno in lesom za kurjavo, a se gozdovi nahajajo v upravni občini, v kateri je naselje, ali pa v sosedni;

b) posameznih okoliških vasi, katerim so ti gozdovi potrebni za njih razvoj in napredek.

9. Kmetijski minister se pooblašča, da v sporazumu z ministrom za gozdove in rudnike izda pravilnik o vseh ekspropiiranih gozdnih, vpoštevajoč pri tem obvarovanje gozdnega gospodarstva in celote gospodarskih enot.

§ 12. §§ 38 in 39 dobijo novi številki 37 in 38. § 40 se menja in se glasi kot § 39 takole: »Odkodnino za ekspropiirano zemljišča v korist agrarnih subjektov iz § 19 in 27, razen odkodnino za ekspropiirane gozdove po določbah § 24 tega zakona, plača lastnikom država z državnimi obveznicami. Odkodnino za ekspropiirane gozdove po § 24 tega zakona so dolžni plačati samo agrarni subjekti lastnikom najdalje v roku 10 let s 5% obrestmi, računajoč iste od dneva ekspropiacije.«

§ 13. § 41 se menja in se kot § 40 glasi: »Finančni minister se pooblašča, da izda za izplačilo odkodnine za ekspropiirano zemljišča 5% drž. obveznice od skupnega nominalnega zneska 900 milijonov Din.«

§ 14. § 42 se menja in se kot § 41 glasi: 1. Obveznice nosijo zakon: 5% obveznice za izplačilo odkodnine po zakonu o likvidaciji agrarne reforme na veleposestvih — in se glasijo na do našalca. Obveznice se izdajo v komadih po 500 dinarjev, 2500 Din, 5000 Din in 10.000 Din nominalne vrednosti s 5% letnih obrestmi, ki prične teči 1. oktobra 1933 in se izplačujejo po izteku vsakega leta.

2. Finančni minister se pooblašča, da v službi potrebe mesto obveznic ene nominalne izda obveznice druge nominalne v istem nominalnem znesku.

3. Vsaka obveznica ima svojo kuponsko polo s 50 kuponi.

4. Preostanki izpod 500 Din se bodo izplačevali v gotovini iz kredita, ki se mora predvideti v proračunu.

5. Obveznice se bodo amortizirale v roku 50 let počeni od 1. oktobra 1933.

6. Amortizacija se bo vršila po amortizacijskem načrtu z zrebanjem ali pa s svobodnim odkupom. Poleg redne amortizacije se vešjo lahko tudi izredna zrebanja in izredni svobodni odkupi.

§ 18. V § 47, ki dobi novo številko 44, se odstavke 5 in 6 ukinjata in zamenjata z novim odstavkom 5, ki se glasi: Za cerkvena posestva se doprinos pri odstavku 1 znižuje za 50 odst.

§ 23. § 68 se menja in kot novi § 63 glasi:

1. Za novo ustanovljene cerkvene občine iz rimskokatoliških župnij se lahko po kolonijah se lahko ekspropiira v njihovo korist za cerkvena stavbišča oziroma za stavbišča za parohijske in župnijske domove, za parohijske in župnijske vrtove in pokopališča do 6 katastrskih jutrov površine, za sole in šolske vrtove se lahko ekspropiira površino 4 katastr. jutrov zemlje v korist pristojne upravne občine, ki je dolžna to zemljišče prevzeti.

2. Dobrovoljci samostana Lepavina v kopriškiškem okraju in kmetje kolonisti samostana Gornje v ogulinskem okraju, ki uživajo samostansko zemljo za določeno »podavnanje« (desetino), se »oglašajo« a agrarne interese in zemlja, ki jo imajo, se bo ekspropiirala v njihovo korist po določbah tega zakona.

Grof Apponyi umrl

Zeneva, 7. febr. tg. Grof Albert Apponyi je danes popoldne umrl ob 16.20. Eno uro prej je zaspal in se iz tega spanja ni več zbudil. Ob smrti postelji je bila zbrana vsa rodbina razen omejene hčere, ki ni mogla več pravočasno odpohtati. Zdravci so ob 1 popoldne še enkrat pregledali bolnika in ugotovili poslabšanje stanja. Dali so mu injekcije kisika, da okrepijo njegovo srce. Bolnik je sicer še spoznal svojo okolico in govoril s svojo rodbino, videlo pa se je, da njegovo zanimanje ni veliko.

Na zahtevo bolnika je prišel popoldne župnik cerkve sv. Jožefa v Zenevi, da mu podeli zakrament sv. poslednjega olja. Bolnik je bil pri poplavi zavesti in je ob najhujših bolečinah sledil svetemu obredu. Zunanji svet se je silno zanimal za stanje bolnika. Tako je posebno spraševal po stanju sam papež, kardinal državni tajnik Pacelli, ki je obenem poslal bolniku papeški blagoslov.

Lov na spuntano križarko

Pariz, 7. febr. Iz Batavije poročajo, da so nizozemske pomorske oblasti odposlale za pobeško križarko »De zeven Provinciën« dve podmornici, tri vodna letala, enega minonosca in parnik »Eridamus«. Po najnovejših vesteh pa je posadka pobege križarke brezščno obvestila poveljnika navdne križarke, da se bo udala.

Haag, 7. febr. tg. Pobeško nizozemsko križarko »De zeven Provinciën« je včeraj došla pri otoku Simuk vladna ladja »Eridamus« in jo takoj zasedla. Poveljstvo na ladji je takoj prevzel zopet kapitan s svojimi častniki.

Drobne vesti

Ljubljana, 7. febr. AA. Banovinski svet dravske banovine se sestane na svoje tretje redno zasedanje dne 15. febr. 1933 ob 10 v Ljubljani. Predmet zasedanja bo obravnavanje predloga banovinskega proračuna dravske banovine za l. 1933-34.

Belgrad, 7. febr. 1. S kraljevim ukazom je postavljen za primarnega zdravnika splošne države bolnišnice v Ljubljani v 5. pol. skup. dr. Valentin Meršol, dosedanj primarni zdravnik iste bolnišnice v 6. pol. skup. Za šefa apoteke iste državne bolnišnice v Ljubljani je postavljen 7. v 6. pol. skup. dr. Vida Fink.

Zagreb, 7. februarja. Z. Na predlog prosvetnega ministra je upokojen intendant zagrebskega gledališča Milan Čekić. Govorijo, da bo na njegovo mesto prišel Honjović.

Pariz, 7. febr. 12. februarja bo v Parizu meddržavna nogometna tekma Francija: Avstrija. — Francosko-nemška tekma, ki je bila prvotno dogovorjena za 5. marec, je radi nemških volitev 19. marca.

Budimpešta, 7. febr. AA. Korbiro poroča: Včeraj je bil objavljen ukaz o imenovanju Kolomana Kanyo za madžarskega zunanjega ministra.

Kairo, 7. febr. Profesor Hassam je v bližini druge piramide odkril novo sfingo.

Dunajska vremenska napoved: Večinoma oblačno, milo, deževno vreme.

Zagrebska vrem. napoved: Lahno oblačno, precej stalno in zmerno hladno.